

УДК 352.072

Миргородська М. С., аспірантка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Науковий керівник: Бородин Є. І., д.і.н., професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (м. Дніпро, Україна))

ОСОБЛИВОСТІ SMART СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ГРОМАД В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Одним з результатів глобальної та глибокої цифровізації [1] суспільства стало впровадження у розвиток громад концепцій та практик під загальним індексом SMART. Одразу зауважимо що йдеться не про «розумність» а про певну політику як повинна бути: Specific, Measurable, Assignable, Realistic, Time-related – тобто конкретна, вимірювана, мати конкретного виконавця, реалістична, обмежена в часі. Вважається, що відповідність завдань наведеним критеріям значно збільшує ймовірність їх виконання та досягнення загальної мети. [2].

Особливе місце для виконання цих завдань відводиться співробітництву громад. На думку науковців потрібна істотна, послідовна, а не просто типова робота мережі взаємопов'язаних територій. Просування у цьому напрямку може забезпечити залучення громад до формування та реалізації державної регіональної політики більш динамічно та креативно, децентралізувавши деякі її аспекти. Як показує європейський досвід, децентралізація влади може збільшити автономію громад у реалізації місцевої галузевої політики, але потрібно створювати умови, які відповідають потребам цифрового розвитку міст, селищ, сіл [3].

Розповсюджена точка зору, що основним припущенням концепції Smart спеціалізації є виділення унікальних сильних сторін і можливостей, характерних для конкретної території. Вибір такої спеціалізації спрямований на оптимальне використання ресурсів громади шляхом найкращого поєднання потенціалу науки, освіти та економіки. Крім того, впровадження стратегій Smart спеціалізації в громаді – це не одинична подія, а безперервний процес управління.

Такий підхід підкреслює важливість стратегічного співробітництва громад і сприяє збільшенню економічного потенціалу та інтелектуальної різноманітності громад та територій. Застосування підходу Smart спеціалізації вимагає врахування відмінностей між громадами, в тому числі їхньої площі, економічних та інституційних умов.

Основою концепції Smart спеціалізацій є ендогенний контекст і концентрація на конкретних ресурсах і потенціалу конкретної громади. Ендогенний потенціал розвитку може бути визначений, як сектор або група секторів економіки, які вже є спеціалізованими та які отримали певну конкурентну перевагу на національному та регіональному рівні. Крім того, вони повинні відповідати наступним умовам: вкоріненість в економіку регіону, подібність з точки зору технологій і комунікацій, а також співробітництво в секторах і між ними.

Концепція Smart спеціалізації базується на чотирьох принципах:

– орієнтація на спеціалізації, що доповнюють ресурси конкретної громади, що дає змогу отримати порівняльні переваги (уникнення дублювання спеціалізацій), вибір секторів, здатних створити “критичну масу”;

– узгодження науково-дослідних робіт з потребами бізнесу;

– розвиток кластерів та створення цифрових платформ співпраці між громадами;

– управління інноваційною системою на основі публічно-приватного партнерства

[4].

Зовнішній фокус інноваційної політики для зміцнення співробітництва громад, яке може краще підтримувати інновації в контексті глобальної мережі регіонів, є дуже важливим. Його інтенсифікація зумовлена активною підтримкою національних урядів науково-дослідної діяльності, консолідацією платформ взаємного навчання та спільнот практиків, діями з обміну експертами, які можуть виступати менторами в інших громадах, підтримкою бізнесу з урахуванням реальних інноваційних сфер та процесів. Виявлення інтелектуальних спеціалізацій дозволяє більш ефективно, цілеспрямовано фінансувати вибрані наукові галузі, які підтримують місцеве підприємництво.

Таким чином, метою Smart спеціалізації є мобілізація інноваційного та підприємницького потенціалу, збільшення кількості робочих місць і, як наслідок, прискорення економічного зростання через співробітництво громад. Отже, сприяння та координація між громадами діяльності в ланцюжках створення вартості відіграють ключову роль. Управління такими ланцюжками потребує бізнес-лідерства, активності місцевої влади та інноваційних компаній.

Це свідчить про важливу роль кооперації в інноваційних процесах, а отже, про необхідність створення сприятливих умов для активізації та інтенсифікації процесів кооперації. Слід зазначити, що органи влади громад повинні відігравати ключову роль у цьому відношенні, використовуючи відповідні механізми та інструменти інноваційної політики для сприяння налагодженню мереж співробітництва громад.

Список використаних джерел:

1. Квітка, С. (2020). Цифрові трансформації як сучасний тренд періодичного циклу розвитку суспільства. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. Спецвипуск*. 2020. С. 131–134. <http://doi.org/10.36.030/2664-3618-2020-si-131-134>
2. Миргородська, М. (2023). Концепція «Smart City» та цифрові технології забезпечення комфортного міського середовища. *Аспекти публічного управління*, 11(2), 88-95. <https://doi.org/10.15421/152323>
3. Chrysomallidis, C. & Tsakanikas, A. (2017). The implementation of smart specialization strategy in Greece: Re-balancing governance between the central state and the regions. *Regional Science Policy and Practice*. (Vol. 10, № 3), 1-17.
4. Warminska, A. (2020). The Entrepreneurial Process of Discovery in Regional Development Management. *The Silesian University of Technology. Organisation and Management Series*. (145), 569-581.